

Landskap: Småland i Blekinge Upptecknat av: P G Pettersson
Härad: Färnamare, östra är medelsta. Adress: Halmstad
Socken: alla inom däta distrikte Berättat av dito man
Uppteckningsår: 1931 Född år 1863 i Gullabo, Torsås socken

Uppteckningen rör sig om medyar och medyrmash.
Under vissa förfädars tid var deas största och
förrämigaste näringssjen dat var medyar, man
hade icke under dän tiden si mykelt odlad jord
och uti vaise fall odlade man endast högt beläg-
na marshar och vallar, där som icke var någan till-
försel av vatten, ty att diha ut lägt belägna och
sanka marshar vader dat förfod man sig icke på
eller ens trodde på att däta hande låta sig
göra, inom sida Småland och Blekinge knogs-
bygdar, och däför odlade man på hög och sterig mark,

47

dätta var ju uti förfallandet ett mychett härt
och bevärligt arbete för våra förfäder att bryta sig
land och bereda åtar uti dessa traktar på dätta sätt
män dät miste ju ga, ty deras förfäder hade arbetat
där svenska länvan på samma sätt före dämt
dåna arbetsmetod med yänsfelt och brottharma ~~de~~
hade följt fader och son från släkte till släkte, till
längt in på nyare tid, eller omkring 1880, å - 85
då man brygade på blaat för sig att dät slog sig
bra ut med att odda mälar och sanda mälar
dock begagnade man sig av en omodern dränering
och dätta var icke alsi något missstag att tillhöra
våra opraktiserade, man dock arbetramma förfäder
dätta var fördam ett tungt och dåligt lärande arbete
ty genom där dåliga dräneringen, förstördes grödan —

2

2970

48

genom större vattenflöden under mycket nederbörd
och därför gjorde att man ännu köttet styrt på sved-
yeland, ty här hade man god ingång till för ganska
lite arbete, man hämtade tre fina skördar från var-
je svedya, man hade att avvärcha under augusti och
september månader, d.v.s. före dår tid han att
icke lävett släpte på lösbröderna, ty var lävett
fallett fisk älgen mindre näring och svedyan
blev då mer dervärdig, allt skog man fälde till
en svedya fisk ligga med risett på stammen till
och tovar och novämbas månader då man huvista-
de av risett från stammen, böddde risett över
svedyan, och där efter upparbetade stammena
till ved, järnle, och timmar samt brödar av olika
slag, som bearbetades vid gården efter deras egen arbetsmetod.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

TILLFÖRSLIGT

4

2970

MÅNDAG
TILLFÖRUTLIGT

— — Wed och timmarstakar förlades hem under vinteren ⁴⁹
där veden användes till hushetet samt till att sitta
tills giàrdsbrännari med, även nätet till avsalo, tim-
marstakarna sågades hemma vid giàrden, detta ar-
bete utövades för handkraft, man reste ett såglatte
mot en ladugårdsvägg, där man välte upp stokar-
na, här sågade två man timmar och brädor för
egent hushetet och till avsalo, man begagnade skru-
rig som drogs upp och ned genom stoken, där stod
en man upp på stoken och en ner på giàrden
två man skulle på detta sätt sätta 48-timmer på dag
dåt blev fyra tollar, stokarna hade åtta alnar i längd
en sammanslagd sträcka på 384 alnar, på mest 10 tons
upp och ända upp till 20 tons genomskär, i sanning
härda dagverken, ett sidant dagverke betalades med 16 skilling
och maten.

småne barrshog gran och fur som var längsträckta
hogde man läkt utav, läktten var våra förfädars
största ingångshälla di betalades med fyra i pām
rikstalar pr. toll i städarna dā di var 10, 11, 12 alnar
länga samt 1½, 2, 2½, 3 m i lopp. Säme barrshog tog
man till yärsle för att inhänga medyan med
de grävsta stånd av enett tog man till yärdes-
gårdstårar, de finaste och mäst längsträckta granar
av enebarkarna plåtade man yärdsgårdshankar
utav, dāt övriga risavfallett breddde man ut på
medyan vilket ellen foch god värning uti uti sko-
tet på april eller fört i may dā medyan skulle
brännas, för övrigt bestämde väderlekens på vintern
hus fast man hunde medya dāt, dāt podrades god
salvarome för att branna medya brännan vidare baktigt,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

2970

UFRÄNTLIGT

men i varje fall var däts icke någon bestånd 51
tid utstaknad för medborgingen, däts angelägnaste var att
oftesten visade tischen till rägn förän man tände på
medjan, varva förfadars sökte alltid efter de tischen som
lämpade sig vid alla deras företag, så även då man
skulle bränna en medja, visade morgonstolen rägn
under de närmaste timmarna var däts till att göra
sig beredd till att tända på sin medja, däts var däts
att tillhålla en medjeman som bar annanett för
eldens begränsning, han gick då runt medjan och
hastade här och där några droppar vatten och sade
hit och icke vidare! och andartigt sät däts ut yt
elden gick aldrig över den gränsen där gobben
hade gått och bestämt eldens spridning och begräns
ning, hur myrhett röse och sis som gränsade intill

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES
ARKIV

6

2970

E TILLFÖRLITLIGT

Så fått man aldrig se eller höra talas om att
elden hade förlupett sig över sina gränsar,

Varför man ville ha rägn på medyan!

vissa förfäder hade alltid en god bevarning på alla
sina företag, för det första sådets dä att elden var lätt-
tare till att brinna då rägn var i antagnande, det
stämmer också elden är lättare då rägn väntas närmast
sig, och alltså ville man att medyan skulle brinna
gjämnare och inte lempa några obrända brygglattar
efter sig, ty då blev det ett drögt extra arbete med
dragelda som man hällde dä, man lade samman
hogar av ris och pinnar på sidorna brygglattar som
icke elden hade berört, dessa hogar tönde man på
och förde elden framåt var dä behövdes, med en raka
på ett långt skafft, dä hällde man att dragelda,

7

2970

MÖRRE TILLFÖRLITLIGT

8

2970

för dät andra och mäst betydande var vägnell
 välkommet på en nybränd svedja för att dämpa ar-
 han ty då gode vägnell stod nätt, efterföljdes med-
 ningen med töcka och bläst så lisch man ikke någon
 nötkan av arhan som var dät förrämsta på svedjan
 ty med töcka och bläst far all arhan in i shogen
 mår han vägnell strakt efter svedningen slog
 arhan fast i vallen, och då hande man vätna på
 doppel shörd, dätta slog hållar alltidig fel för
 visa förfäder ty man hade sina märken på allt
 som rörde sig in om deras omgivning, och alltid studerade
 man lappens och naturens tiken så att man var saker
 på väderlekens dag efter dag och viskar och mäns-
 der allt efter som tiden sked framåt, man hände
 alltid talas om oցjonsamt väder, dät viste man i förtid.

Tiden var inne att taga svedyan i bruk
nu var tiden inne att man skulle sätta potates på
svedyan som var den första skärden man hämtade
från svedyan, man sammankallade ett tiotal arbet-
gämmor som vanligt var att utföra detta hårda
arbete, hushunden lmnade 300. potates till varje gam-
ma på marken, lät betyölle att haka 300 kupa ~~mark~~^{ungefärligen}
för dagen bland stokkar, rötter, och sten, uti den hårda
obrunna marken, ty varje kupa skulle innehålla
ett sättpotates, därför gick icke att smygla dit ett par
uti kuper, ty hushunden kom efter och undersökte
var det någon som gjorde därför fisk bota med sin
tolvskilling man skulle ha uti dagspanning, d.v.s.
en sådan gamma som smygglade fick icke någon dags-
panning allt, men i därför ställa svitt och sham till börs.

54

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

2970

—
— ja man måste värhliges ähänna att dät var
ett hårt och ansträngande arbete för en kvinna att
sammanklappa 300 sådana hufor för en dag på obruten
och hård mark, med dät måste gärna annars fina man
icke sin falla dagpräning som bestod av tolv shilling
per dag gänte fi hort, många undrar nu i våra tider
om dät värhliges hande vara ja, ja si var dät på
keder och åva, man måste förtjy, tidarna var sådana,
och våra förfädar viste icke annatt om, och tiden gick
da som nu, dock med den skillnaden att man hande
shilda på arbetare, och arbetgivare, på fattigyan och
kapitallistar, men vad han man nu uti dessa dagar
nu fins dät icke några arbetare mer, nu är ju
allesammans huvor, hur skulle man få en smet-
bråana backad uti dessa stora slagna tider?

55

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

2970

REPRODUKTION
TILLFÖRSLAGT

Varför potatessort man använde på svedyar.

56

för allmänheten använde man hoppunar, katorrar;
det var en stor rund potatis gul på skalleth med ympa
ögon och myrhett behaglig och god i smak, och användes
i huvudsak till matpotatis denna potatessort odlades
uti allmänhet under våra förfädars tid både på
äker och svedyar, man blev växt bärödig på med
yar, man bräktigast uti starkhetskatt och sprithalt
på god åkerjord, man best i smaken på svedyelund
varför man använde svedyepotatisen med fasthärleka
uti hushallen till matpotatis, denna potatessort är
nu fått vannen och finns icke mera till, och därför
tarde i huvudsak bero på att svedycarbetet är
och är alldeles upplöst uti våra traktar, icke för
man nu ty skogsvärdstyrelsen har nu satt förbud härpå.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

2970

och för det andra shallé man icke få några
arbetare till att utföra detta härla arbete utan till
en omättlig stor förlust för jordägaren, ty de ing-
hamster en svedlyk hande avskasta sig shallé icke ta ha
tiande delen av de utgiftna som jordägaren nu fin-
läggja för att få sitt arbete gjort, si tiden har nu
öva skräddart sinn gräsar även på dät hället nu
under våra tider, ja då ja, är lantbruket uti stor
fara just nu uti dät läge som tiderna nu är,
och för dät trodje fins dät icke mera några med-
jemarkiar, ty shogen är nu avskövlad och dät
fins knappast mer hvar än endast smärre
telningar och bokar, under våra förfädars
tid var man tvungen att ställa till med med-
yar för att få betesvallar till sina hovar,

5x

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

2970

RE TILLFÖRSLIGT

och därför att båden hade ike någon avlastning med sina shogprödskötter, den enda plats för att få sälja någatt verke var närmaste stad, och då man hade 5,6, åt mil vad var det då börande att transportera ett lass så lång väg och på 5 års rikstalar med sig hem, och sätta båt menit två dagar, den största avlastning i vissa förfäder hade för sina shogs-prödskötter, var därför tråbal som man transporterede till järnbruken, för hälften fikk man bra betalt efter den tiden förhållande, man kunde få upp till 20 kr för ett bra lass, och detta gavde myrhett till att man brukade i myrhett ned medjor, ty man målade där största delen av den shog som befann sig på därför markat, i tyndade man här på två håll, nämligen på grödan och hälven.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

2970

om blåpotatesens användning,

59

man gagnarade även en sorts potates på medygor
som man hällde blåpotates, dära påra var mörk-
blå på skalen, och fär örnigt genom hela hatt-
massan var dat samma fär. dära blåpåra var
söderles starkhetsrika och var fördärshold myrhett
föreläckliga för brännerierna, ty man fick
myrhett sprit efter där, även dranken efter
dära potates blev myrhett kraftigare för dyn-
nen, än dranken efter hatarorona, man hällde
dära potates även fär svattpåra, ty de var mer
mer svarta än blå, man odlade denna potates
ganska myrhett på medygor, ty man fick dock
bätt mer av där dat än på åkergröd, och
hade fördärshold dat mannekt medygotates,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

2970

Svedyeravan och därt ansvärning.

60

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ku var dät icke nog med att man tog potates-
skärd, man tog även en god skärd med platt-
ravar samtidigt med potatesskärdens, man sprutade
vidant rörför före hachningen och därtta förfisch
falla vad som häst, dät som kom ned i gorden
grödde och blev några stora moläppar till ravar
utan ty här trivdes lärrna plattorvare utmärkt
bra bland astra och moll, var dät häntlig väderlek
under vektetiden hande man få lika många med
resavar som potates i tannantal vid hästens skärd
lärra ravar var mykett fördelachtiga till mäni-
shaföda och tyväntsyrode i stället för histrällar
och andra trädgårdsalltar, vilket icke var förfäder
icke mykett drev med trädgårdshöding på dän tiden,
ty dät förestod man icke sig få-

15

2970

medjorovans ursprungliga upphovst och var i
 från hennes berättning är, dät hande vara alldelers
 okänt uti dessa trakter, men faktum är att
 dät är den första rotfrucht som odlades inom sma-
 lands och blekinge skogsbygdar, där är en urminnes
 gammall rotfrucht, och var under odling längt före
 potaternen, där användes till människopöda längt
 före än potaternen sju dagar i väst land,
 dät var en närande och hälsosam maträtt för vi-
 ra förfädar så länge där var till finnandes
 denna rot var mykett ton två till tre ton tycker
 man där hande bli upp till 8-10-lam vid, där
 vekte totalt upp på jorden med en lång smal
 rot som staknade ned mellan stenar och rötter
 från torstebarns, och trivdes endast på medjeland

DRAFT I FÄRMLIGT

frod odlade man sylva var för sig, man sätte
ut några av de mest kraftiga rovar tidigt på våren
och undar sammaren utbildade därför sig en väldig
massa öd på de stora stänglar som rovan framstel-
rade under tiden, detta förtog man vara på till
nästa medya skulle beris, man sätte icke rovprödetten,
man sprutade ut därför, man tog lite om sändar uti
mannen och sprutade åt alla håll, frödetts fish
falla var därför hande därför hade man allt icke nä-
gon beräkning övar, därför hinnade myrhett på
stabbar och stenar och därmed hade man en pojk
med sig som hade en risvissa till att sätta ned
därför som fäll hänpa, man därför blev snart nog
av den saken, ty man hade ännu en fröost
som skulle sätta ut på medyorna, där gula senapser,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

2970

ORE TILLFÖRSLUGT

18

2970

dat var icke vin som häkt som var värdig till 63
att sprutas raufröd, dat måste vara en sådan pracht-
svarad gobbe som hande garantiera för god skärd och
sita och värmahandande ravar, denna gobbe hade vid
dåtta tillfälle en sakernlit i manen då han spru-
tade frödett, dat skulle försäkra att ravarne
skulle bli sata, därra man hade icke fått färtigt
spit på de tre sista dygnen ty då blev ravarna
bestra skampor och hande icke användas till mini-
skapöda, han ritade ofta ringar på gorden mād där
happ han bar i handen, vid såt han sade stora
och god skärd, med varme och mykhet nederbörd,
denna rauvarst gick totall ur tiden med att med
yearketet tog slut och vora fördödar lade sig
till ro för alltid, och mād där gick mykhet ur tider,

dåt var den gula senappen,
 våra förfäder odlade även gul senapp, och även
 detta skulle sätta på medyeland, denna växt
 trivdes icke på någon annan yord, detta fö-
 räddes ut sannidigt med rovfoödett, så att man
 tog tre sortas bröd första året på en smet
 bröanna, "medyä", denna senapp var oambärlig
 för våra förfäder, dåt var en nötlig mede-
 sin för bokhopen, och detta var huvudpunkten
 varför man odlade dåt, varje höstavlo av be-
 sättningen fick sig en dochtig senapshölle
 varje vicka, som man satte på en häv och
 förde ned i halen på dyuren, dessa deg
 var blodad, och tillreda av rågmyrl och
 senapp med libstickvatten som var hushåll.

19

2970

— d v s att libstichen hörades och vattnet
användes till därra beskrivna sammanföllning,
libstichroten förvarades, torkades, och publicerades
och användes på samma sätt som föregående, särskilt
läkemedel åt upphalvade hår, även libstich och
lade vara förfäder vid sina stegar till medici-
sin åt sina dyrar, i synnerhet åt min var därför
ett sordhets och hälsobringande medel.

20

2970

Gnårdetiden kom

först gnårdade man senappen som bandsuti-
vishor och hängdes upp till lårh på horningar som
man placerade mot solen, där fick torkas en
dost en dag, där efter sprach de små balyorerna
och senappen gick förlorad, man hörde hon
dåm efter en dags torka, och stälde dåm på en vind.

Ravarna skördas

66

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter senapen skördades ravarna, därra drogs
upp och lades uti högar och häordes hem till gården
med blaster på, att skära bort blaster användes
endast menderisiga samt hemsmodorn, de lades
ned uti en yngelgrav, man sedan tåckte över
med spjälkar och gransis med yngel uppå därför hela
man lärnade endast en liten latha öppen för att
att kanna taga upp i fast man behövde allt
gagna där, här hade man en fällkastagen trå-
läm till skydd mot myrden lath mot röder
sida, då därför var färdigt böryades potatesskör-
den som alltid utlärnades på skrood, därför var
kvinnor och barn som utförde därför okeete
skrodetts föd på värstaående skäppa, därför var vanligt

21

2970

67

d.v.s. man skulle placera 12 skräppor till bänden
så fisch man plack dän tråttande och slä dän uti egen
säck, dät blev hällar icke stor dagspänning för en
kvinnan, då man fisk en skräppa med yngelstater för
16-shilling, var dät en rask gamma som arbetade
bra bänden han placka toe tannor (18 skräppor) då hadde
han en och en halv skräppa ryälle, dät betydar $19\frac{1}{2}$
skräppa po dag, med en dagspänning av toe dalar MINDRE TILLFÖRLITLIGT
och fö sig ryälle, nog var dät lätt att placera po
tates på smetbänderna, man dät blev ändå ett stort
dagverke, man dän goda händer underlättade
arbetet betydligt, dät agoderades icke mychell om
prisarna på dän tiden, ty arbetprisen var
en giv bestärda av bändorna, så att arbetarna
viste vad man fisk för sitt arbete på dän goda
tiden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

2970

Det var dåt räggrädens växstidande.

68

då nu potatesen var inhåstad skulle medyan besätta
med räg, man gagnade en sorts räg till medyan som
våra förfädar benämnde för hobbearig, då var
mykhet grov på knor och bar stora och kraftiga
ax. samt strid och mykhet härd båre, därra halva
använde man uti allmäntet till att täcka tak ~~med~~
och var mykett kraftig till att mala sal och
räta, alla utrustak var täckta med medyehalm
under våra förfädars tid, därra tak var både var-
ma och starka, och var fördanskald utomordnalligt
bra på fokus och hållare, nu var dåt icke endast
rägen som skulle sätta på medyan, man måste ha
dån tredje skördan som bestod av hö, samt en god
betervall efter höskördan tredje året,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

2970

24

2970

REPRODUKTION
TILLFÖRSLIGT

nu var däts icke meningen att gräsförödett skulle sätta ⁶⁹
i värde med rågen på hösten, däts skulle sätta tidigt på
våren så fort snön var borta och tyålen ur gorden
nägott gräsför föredes icke uti marknaden till försälj-
ning på den tiden, man växa förfödar var alltid
försighamma uti allt som vände sig om hultar och
chonami, och härgenom viste man att taga vara på
allt som var gott och nödig, man sopade skindor
och lador där man hade haft podar förra vinter under
vintern, däts blev en stor massa med för av
olika slag, dätsa för sätte man ut på medyan
bland rågen på våren, och däts blev en god skörd
av hörn av alla slag, utan till att tala om den
prächtiga gräsvollen till bete åt dyren för fölgoende år
aven kunde man få se en vacker flora där, som växa —

förfäder ålmede så högt och hade så stor mottan
utav sitt sina medesinship, ty man var på dān tē-
deor samlidigt samaritar och medesinare efter egen handt
dātta myshene blomstar som viste upp hāt på med-
yan bland rāg och hāt lags vara på med myshen stor
ansay, torhades och förrvarades till behovet förmållade
förm yuhdammar av alitra slag bland māniskor och
dyer, då hade man på lagar dāt som passade förm olika
yuhdammar, man viste väl reda på vilka blom-
star som passade förm dān yuhdam man hade, si var
dāt till att bröka en sats, och dān yuhde fik dricka
en mitt huvantitet dagligen, allt efter som en gammal
förländig samarit, gäblee eller gamma hade ord-
nerat att dān yuhne som snart hörjade på sig
medyorna var vāra förfäders största inträsse fram förm dāt
övriga fördärskellet,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

2970

Korathian

41

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med dātta redskap myllade man ned råden
mellan stolbar och stenar, dāt var dat enda
redskap för dātta ändamål och yōrde för hand
dat eniga yorde man med en stablig huvast som
var tillvärkjad enbart för dātta ändamål, man
avspade de hårn som fällt på stolbar och ste-
nar och dog samtidigt huvosten runt stenen på ^{DE} ~~gården~~ ^{TILLFÖRITIGT}
dā häster hårn och ragen var mogen, man
upp dān med krumgara, dātta arbete utfördes av
gamla äfparna gamnor som tog väl vara på var-
je stör, samt utgallerade de blomsttar av olika slag
som fant uti ragen, en kvinna skolle sya ^{ra} pām
travar för lagen med 24. dochliga sehar till varje
trave, betalningen var tre shilling för varje trave,

26

2970

dåt blev en dagprickamst på faintar skilin för dag.⁷²
i sanning en god lagprövning på dän tiden, tog man
vara på floran samtidigt man skar vägen fisk man
fritt under häll "födan", bandes syälv satte vägen uti
travar min gärran som skar skulle lägga 24 re-
kar uti varje hög, vägen skulle stå på torken
under nio dagar uti värkert väder, läropteo fisk
man bära dän till gården, man hände ikke dän
ty dåt var obenad väg, och blan stabbar och ste-
nar skakades hären ut från sina hästar, man
bar på en s.m. kva två travar it gången för
två man, på detta sätt forslade man hem vä-
gen från längt avläxna markar där man
odlade sina medyor, ty man tog alltid med-
yor uti omedelbar nähet av gården.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

2970

RE. TILLFÖRLITLIGT

Där förraねnen och däss näring. ^{#3}

så fort högtamman fått där förraねnen fördig
som skulle vara stor och prächtig, stod husmoder
fördig för att få där med sig hem, därraねn
fick högtamman tre skilling extra hantant för,
eftersom att svedjeyagen var där fört mögna
och värt hoppiga så skulle alla fämljens medlova-
mar fört avsöaka där, då handkunsten kom
hem med sin nek bäste hon ut ragen skilde där
från agnar, och stälde sig vid sin hemhvarv och
som stod uti höghet uti ett hägn och malde därra
ragen, och efter detta myöt brahade hon pläthaha
med fläsk uti, som man hallade fläskbröd, dat
brahades uti en stekpanna benämnd plät, dat brahades
i kökspisen över elden och sörverades vänt till medagen,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

2970

dät överblivna myglor hökade man vattengröt ^{x 4}
av till hvälvard, dätha var de värdefullaste mat
man förtörde under hela året sådå vära förfäder
dätha betydde hälla och hovflor under årets lopp
try mig att fans dät alltid med uti dän stora
falktron uti de svanna dagar, efter som nu att
medyren var den förste som man bärjade in
uti badarna, så han dät passa här att nämna
dän sed man gagnade då man lade dän fört
neben uti badan, uti ett hår där man bärjade
lade man en hattung som innehöll en hanna brän-
vin man brökte dän förta neben över dän, och
si fortsatte man att lägga på till man fikk dä-
dan fall, dätha var ett lockbett för dän som skulle
träffa rigen på vintern, att man skulle ha bratt så att
man kant till bottens fast,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

2970

det var klart att man hade entrånat för
att komma åt bräsvinskagen, och efter som man
alltid hade arvad på tråskett så gick det raskt
undan, man hade fyra skilling traven och fö
sig mylva, men på detta arvod ingick att man
skulle rengöra vagen och s. k. h. t. d. s. dörren, som
gordes med en handskrappa, man brastade dörren från
dörren ena ändan på logen till dörren andra till
dörren att vagen var ren och fri från agravar, all
söd tråshades med slaga try tråshvarv, viste man
icke utav här uti Smålands och Blekinge shogs-
bygdar under farfädarnas tid, ty alla arbeten
utfördes för hand och några maskiner hände
man icke till på dörren tiden, och arbetet väckte
till för alla som ville och kunde arbeta.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45
30

2970

MINDBOK
TILLFÖRLITLIGT

Högvården som förekom tredje året

76

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dåtta var dät första hö som bärjades under skördetiden, på medyorna mognade även gräset före år på annan naturlig ängsmark, dät var också den enda järsättning som förekom på den tiden, ty man hade så liten social oddlad åker, så att dät var endast för den naturliga skörden av potatis och såd samt lin som var båndens största och förmästa ingångsmöjlighet under flygda dagar, medyehärt var mindre i värde än vanligt hö som växte på naturlig äng, därför att dät var

vert av så många sotans fröar, en del mognade tidigt och en annan del sent, detta gjorde att en del var nedan förtorkat och solbrant vid avsätningen och härligheten blev av en sämre kvalitet,

31

2970

vilket som var det värdefalla från medyorna
var det präktiga betet för dyuren med en fädd av
det framåt, hur värdefall detta var kan lätt tän-
kas då man tar i betraktan de stora skogar som
på dān tiden behärskade markerna och förhövde
allt gränt mellan träd och buskar, och alltså hände
icke gräset på någon näring, medyorna var det
fördelaktigare vara förfäder förelag sig på dān
tiden ty där fodrades mest arbete dock ett litet
mån härst arbete, mån man hade god valutta
dānför, då man icke häller behåvde kosta på nä-
gan jödnings för att få avlämna tre präktiga
smödor och första horden uti tredoblete mitt
så hade man en god använing för de skogspro-
döchter man hade uppdelat i många grenar och få
nåtan av allt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

2970

REDFERNTLIGT

33

2970

Dån skada som upptod genom medgående. 48
dåt är ju alldeles klart att medgångs goda skada och
tillfogade yorden stort nederlag under tiden, och att
yorden blev utmäglad och brattläst då elden hade
hävatt dān nigna jängar, och man hade tagit
många skörder där mellan, och hävigenom upptod
de stora ungmarkar man nu ser framför sig uti
vissa traktar, samt med enebushar och stachörne
och icke att förglömma de stora bråkenhordar ^{MINDRE} TILLFÖRLITLIGT
som totallt fördorvar markarna och är icke att till nigan
nötta, dåt vill säga, att man tag medgå på samma
plats och omväde varit trättande är ty-skogen
vexte fast på dān tiden och under alla forshat-
landen byärhett som man måst använde till
bränsle för eggt behov och till avslu, barskogen faste man
mindre uppenbale vid på dān tiden

häruti behandlade våra förfadrar med en obatlig
sina efterkommande stäcklen med att förstöra och för
brända ytor den, man därför var genom rent aför
stängt. Det var ju en lättvindig sak för dem att
shaga sig god ekonomi genom medytornd, på många
olika sätt. Då största ingångsstyrkan hade var
av potatisen som man använde till sina sma
hushållsbränningar som fäckham nästan uti ~~utri~~^{MINDRE} vat
ge bry, man fick drack till sina vin och öreng
bokshap, samt bränvin till hushållar och även
till avslut, hade banden en arbetshard, några dagar
blev lekviden en eller ett par hundr bränvin
nog var det inte så dyrt på den tiden, det blev
fyrat delar hundr, man därför fick den fattiga
arbetarens förmely tida för med vält och omväxlande.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

2970

TILLFÖRLITLIGT

35

2970

dälta hade banden att tachma svedyarna för, ⁸⁰
ty på sin uppoddade axel hämtade han icke
stora skördar ty man odlade i huvudsak på
höglänt mark där tockan tag fast på grödan,
dåt enda som våra förfädar spade på var
barshagen, och dåt yrde att man hade icke
nägot avsättning med dän, ty efterfrågan
var ringa eller aldrigen på dän tiden, och dälta
yrde att barshogarna fik stå kvar till dän ^{ANDRE} ~~TILL~~ TILLFÖRSLIGT
efterkommande värden, vilket de som nu lever
har haft god nattur utav intill därra tid.
män mad våra förfädars bestgäng gick och hä
svedyarna ur tiden, och de gamla sädesslagen
följde förfädarna och svedyarna uti spären
och finnes nu icke mer till, inam våra bygder,

Svedyeras användning

81

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36

2970

Svedyeras var en mycket nödig råvara
för våra förfäder, man använde den vid
många sorters matlagning, man bereddde söt-
pannkaka av den, man krossade den ihopade och
och stötte den till ett fint mos, som sedan
tillsattes inmed söt myrlök fint vägmyöl och
vägott huvan såsom bryddar, man lade
det uti pangör och bakhade det i ovnen
dåtta blev en utmärkt delikat maträtt
och användes på finare bals under våra
förfäders tid, man bereddde svedyeras på
samma sätt till blompapudding, man
lämnade smet tillsatta var tannare och lades
uti formar, dåtta tillsattes med kannmyöl,

ENDRE TILLFÖRSLIGT

rovros, gräddde, och bekänning, och var där
måst smakliga och behagliga rätt på ett
balsabord, uti dät vardagliga livet använder
stuedyvana till gröt på kvällarna, man mosar
de rovan och tillagade där med rägmyöl och
vatten, och berömdes för sötgröt där särve-
radet med myölk, man hahade klampavd-
ling, ty våra förfadrar haddade med dyvana
för klampanova, och fisk välling och gröt där
namnet klampagröt och dits välling, till
därna välling skars rovros uti större bitar
den avreddes med harkmyöl och något salt,
man beredde och i tårnvälling som var
mykhet vätsmähande rovan tårnades mykhet
smält, hahades i vatten, och avreddes med myölk.

37

2970

83

brannmyöl hanjan och salt, och var fin i smak.
man även röstade rögan på plåt, man skar
dän i tända skivor, lade dän på en plåt med
smör eller svinfett, och röstade dän till de var
bruna och mykta, sauvades till röt myölm,
svedjerögan. användes även att tillvarthålla röt
spit utav, dåt var en omvältigt surgivande
dryck dän var gul på färgen som punch ~~ungefärlig~~
användes vid julhögtiden, och hällades för
julgriffig, då dän var tillsatt med de ingrädi-
éns som fodrades härtill, nämligen vanlig
spit, hanjan, röstad, och timjan, därra sam-
mansats kokades och skilades, och efter malen
tappades på flaskhål, som förvarades till dän
stora högtiden jul dåt dåt togs uti bruk.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

38

2970

TILLFÖRLITLIGT

av meddyerna hade vissa förfäder sin största
existéns förlad och förlor, man tänkte endast
på sig själva undan för undan, man tänkte icke
på sina efterkommende, man de förlod icke
bättre, de tänkte alltid igång på hur utväriflad ytan
den blev av dät myggna brändan dett, var
och en förtär nog att man brände upp mat
jorden på dätta sätt så fort den kant verat
till, och blev allt i totalt utplod till slut,
och därför har man de stora vildar igenom
blekinge phogsbyggar och södra småländ
som endast är beväxta med yng, stachmossa
och ece, dät är beröende av den tanna eller
als ingen matyord som finnes hvar den grova
loga yngren är ju ganska nötlig för dyguror,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

39

2970

RE TILLFÖRLITLIGT

män därmedträningen och stachmässan ⁸⁵
är absolut värdelös samt de stora viddar som
bräckerna upptar till ingen nöta alls. Jagträningen
är ett bra kreatursfodar och är omtyckt av
duren och i synnerhet till får, getter och ha-
nsar om man skördar den under vätta ti-
den, d.v.s. under blomningstiden. Ut i augusti
siftämbar, varav förfäder födde sina får
huvudsakligen med sådan ung under hela
vintern, med lite bygghetar och appetör till,
även var ungfröet som bildade sig efter
blomningen ett prächtigt hänsfodar un-
der vintaren, man repade sådant förti
stora shala under den gamla goda tiden
så man gav sig tid till att taga vara på vad som
veckte på yorden. —

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

40

2970

TRIFRAMMIGT

Var tillkom en extra bipärligäst för barn och
åldriga kvinnor, yea och svedjorna, nämligen
svedjemöcklan, som förekom uti otaliga mäng-
dar på varen under tredje året efter svedjien-
gen, dät var då man uti våra tider hällar
toppmöckla, eller spetsmöckla, som sällan nu
förekommar. ob dät beror på att svedjorna
saknas, under den sanna tiden hande man
gi ut till en toe är gammal svedja och ja en
hast stand plötska en halvhäppenhet fall
med sädand möcklor, i synneset om dät
hade kommett ett vackert vägr ett par
dagor i förraord, dessa möcklor var grå
eller helt svarta ob vexta spettiga som en strut —

41

2970

man trädde där på trådar och tåshade 87
där, och sådde där till bringvandaade upp-
tröpare. såsom lampslöse, knallar, jular osv
påsett varierade mellan fyra och sex styvar
bodett, där var du lite belätt. men tåshar
man på där goda tillgång som då fanns
på marklar tack vare medborgarna, så hade man
en god extra ingångst för sådana försörjningar
som ikke kunde utföra andra arbeten, där
fanns gamla gammor som brände förtynad sig
ända upp till 30 rikstalar under den tid
då marklän var under vettigheten, och
tåshar man på fångarnas värdé under
där tiden, så han man hatt tåshar sig
att detta var en hel liten förmögenhet.

42

2970

TILLFÖRLITLIGT

ärne en god fördel hade de fattiga utan 88
medyrrna, nämligen, de de prächtiga smalt-
raanen som fördades på medyrrna en lång
förd med iro framit dästa smalron var nära
uti jämlibet med yarobeborna i vissa dagar
uti storlek men bättre uti kvalite, en branna
sådana yarbar betalade man åtta shilling
för dälta var och iā en tacham färtjänst för
för de fattiga på dān tiden, på samma med
eller brane som dāt vanliga namnet var på
en medya, sikh man och iā under samma tid
skorda hallan som och iā blev en liten inghamst
för de fattiga, dock betalades icke för hallan
men med mer än fyra i fām shilling för
hannan, men de fattiga hade en god inghamst
av medyrrna,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

43

2970

TILLFÖRSLIGT

dåt enda fördelachliga en yordagare hade ⁸⁹
beräknatt uti efterhand, var att shogen växte
fart efter svedningen, och under alla förhällan
den björkhet som trivdes utmärkt bra på
svedgemark d.v.s. man fick icke avvärka den
föregående shog under senviden eller på nedan
och under alla förhällanden icke björkhet ty
då tillades icke stobbar och rötar, man uti
motstall fall tillades björkstobbarna så att
man under senviden måste galva hant
en stor del därav så att de kvarstående
sholle på bättre växtlighet, och då hande
man beräkna att på 25. i. 30. år. på så farr
start björke, så att man på nytt hande
bereda sig medya på samma plats och mark,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

2970

DE TILLFÖRSLIGT

våra traktor hår i bleking och smalan
börjar nu att bli utfalligt på det tråslagett
och det beror till största delen att några
medjor förehommar icke nu mer, och för
lållar icke göra det sedan shogvardsty-
relen han till, för det andra avvärkar
man det byöke man emna till hamnved
på väsen sedan saven hammett uti tra-
dett, och häromed dödar man både stöble
och röltar, så att all vextmålt tataft fö-
rennar och några tellingar förehommar
icke mer vid modartablen, även hår
uti både shogvardstyrelsen ingripa och
bestämma tid för avvärning, om byöhet
icke helt shall då ut uti vårt land.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

2970